

ZAMONAVIY MONUMENTAL RANGTASVIRDA AN'ANAVIY VA INNOVATSION USLUBLARNING UYG'UNLIGI

To'xtayeva Madinabonu Olimovna

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti

Mahobatli rangtasvir mutaxassisligi 1-kurs magistri

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15242301>

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy monumental rangtasvirda an'anaviy va innovatsion uslublarning uyg'unligi haqida so'z boradi. Zamonaviy monumental rangtasvirda an'anaviy va innovatsion uslublarning uyg'unligi nafaqat san'atdagi estetik o'zgarish, balki xalqning madaniy o'zligiga sodiq qolgan holda yangilikka ochiqqligini ham ifodalaydi. Mazkur mavzu maqolada atroflicha tahlil etildi.

Kalit so'zlar: Zamonaviy monumental rangtasvir, an'anaviy va innovatsion uslublar.

СОЧЕТАНИЕ ТРАДИЦИОННЫХ И НОВАТОРСКИХ СТИЛЕЙ В СОВРЕМЕННОЙ МОНОМЕНТАЛЬНОЙ ЖИВОПИСИ

Аннотация. В этой статье речь пойдет о сочетании традиционных и новаторских стилей в современной монументальной живописи. В современной монументальной живописи сочетание традиционных и новаторских стилей выражает не только эстетическое изменение в искусстве, но и открытость к нововведениям, оставаясь верным культурной самобытности народа. Эта тема была подробно проанализирована в статье.

Ключевые слова: Современная монументальная живопись, традиционные и новаторские стили.

THE COMBINATION OF TRADITIONAL AND INNOVATIVE STYLES IN MODERN MONUMENTAL PAINTING

Abstract. This article will talk about the harmony of traditional and innovative styles in modern monumental painting. In modern monumental painting, the combination of traditional and innovative styles represents not only an aesthetic change in art, but also the openness of the people to innovation while remaining true to their cultural identity. This topic was thoroughly analyzed in the article.

Keywords: modern monumental painting, traditional and innovative styles.

Monumental san'at bu xalqning madaniy xotirasini, tarixiy jarayonlarini va estetik qarashlarini o'zida mujassam etgan keng ko'lamli san'at turidir. Ayniqsa, monumental rangtasvir, ya'ni yirik devoriy rasmlar jamoat joylarini bezatish bilan birga, ijtimoiy-ma'naviy g'oyalarni targ'ib qiladi. Bugungi kunda bu sohada an'anaviy uslublar va innovatsion

yondashuvlar sintez holida mujassam topmoqda.

An'anaviy uslublar bu monumental rangtasvirning ildizi va ruhi desak adashmagan bo'lamiz.

O'zbek san'ati tarixida monumental rangtasvirda an'anaviylik doimo yetakchi o'rin tutgan. Masalan, Temuriylar davridagi me'moriy yodgorliklardagi devoriy bezaklar, naqshlar va yozuvlar, freska va mozaika san'atining o'rnakli namunalari. Bunda: milliy naqshlar, tarixiy mavzular, folklor obrazlari asosiy elementlar sifatida ishlatilgan. Ushbu uslublar ramziy ma'no va vizual kuchga ega bo'lib, xalqning estetik qarashlarini ifodalaydi.

An'anaviy monumental rangtasvirda quyidagi jihatlar muhim o'rin tutadi:

✚ **Milliy naqsh va bezaklar** – O'zbek miniatyura maktabi, arabeska naqshlar, geometrik va floral bezaklar ishlatiladi.

✚ **Tarixiy va diniy mavzular** – Amir Temur, Alisher Navoiy, Islom madaniyati va xalq ertaklariga oid sahnalar.

✚ **Tabiiy bo'yoqlar va klassik texnikalar** – Mineral asosli bo'yoqlar, freska va mozaika kabi an'anaviy texnologiyalar.

✚ **Simmetriya va muvozanat** – Kompozitsiyada uyg'unlik va barqarorlik tamoyillari muhim hisoblanadi.

Innovatsion uslublar haqida gapiradigan bo'lsak, uning asosiy yutug'i bu shakl va texnologiyadir. Zamonaviy davr monumental rangtasvirga yangi yondashuvlarni olib keldi. Bugungi kunga kelib rassomlar abstrakt va konseptual shakllar orqali obrazlar yaratmoqda. Multimedia va raqamli texnologiyalardan ya'ni proyektor, LED, interaktiv panellar foydalanmoqda, yangi materiallardan akril, plastmassa, metall, yorug'likli elementlar bilan tajriba qilmoqda. Bu orqali asarlar nafaqat vizual, balki emotsional va interaktiv jihatdan ham ta'sirchan bo'la boshladi.

Zamonaviy monumental rangtasvirda innovatsion yondashuvlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

✚ **Eksperimentallik** – Turli materiallar (metall, shisha, plastmassa) bilan ishlash, aralash texnika qo'llanilishi.

✚ **Raqamli texnologiyalar** – Proyeksiya, 3D devoriy tasvirlar, raqamli kollajlar.

✚ **Abstraksionizm, ekspressionizm, pop-art kabi zamonaviy yo'nalishlar** – Realistik bo'lmagan, hissiyotga asoslangan tasvirlar.

✚ **Ijtimoiy mavzular** – Ekologiya, zamonaviy shahar hayoti, texnologik taraqqiyot va global muammolar.

Bu ikki an'anaviy va innovatsion uslublarning uyg'unligi shakl va mazmunning birligidir.

Zamonaviy monumental rangtasvirdagi eng muhim yutuqlardan biri ham an'anaviy va innovatsion uslublarning sintezida erishilayotgan uyg'unlikdir. Masalan: tarixiy mavzudagi asar, lekin zamonaviy kompozitsiya va yorug'lik effektlari bilan bezatilgan asar, milliy naqshlar abstrakt kompozitsiyada stilizatsiyalangan holda ishlatiladi, folklor obrazlari — 3D shaklda zamonaviy sirtlarda jonlantiriladi. Bu uyg'unlik, bir tomondan, milliy o'zlikni saqlab qolishni ta'minlasa, boshqa tomondan, zamonaviylikka moslashuv imkonini beradi.

An'anaviy va innovatsion uslublarning uyg'unligi quyidagi shakllarda ifodalanadi:

🌈 Motiv va shakllar uyg'unligi: Milliy naqshlar zamonaviy kompozitsiya ichida ishlatiladi, masalan, o'zbek do'ppi naqshlari geometrik abstraktsiyalar bilan uyg'unlashtiriladi.

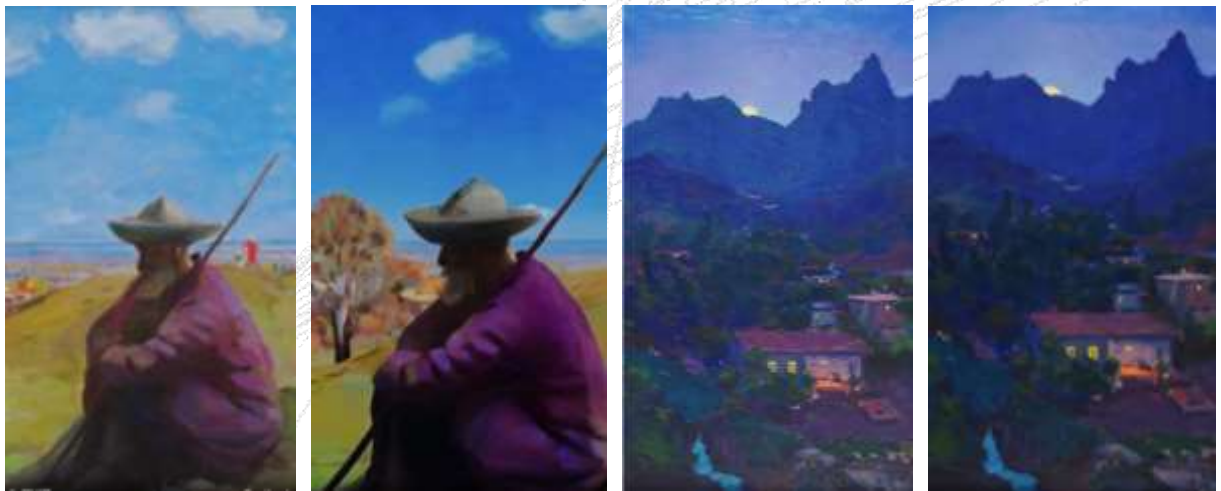
🌈 Texnika va texnologiya sintezi: An'anaviy mozaika texnikasi zamonaviy materiallar bilan bajariladi, yoki klassik freskaga raqamli animatsiyalar qo'shiladi.

🌈 Tarixiy mavzularning zamonaviy talqini: Masalan, qadimiy xalq qahramonlari zamonaviy jamiyat qahramoni sifatida tasvirlanadi.

🌈 Funktsional va estetik uyg'unlik: Monumental tasvirlar nafaqat estetik, balki axborot va tarbiyaviy vazifani ham bajaradi.

Bularga misol tariqasida quyidagi san'at asarlarini ko'rib chiqishimiz mumkin:

O'rol Tansiqboyevning asarlari. Uning monumental rangtasvir asarlari O'zbekiston va Qozog'iston muzeylarida saqlanadi.

O'rol Tansiqboyev asarining an'anaviy va innovatsion uslublardagi ko'rinishi

O'zbekiston Davlat San'at Muzeyidagi asarlar. Bu muzeyda o'zbek, rus va g'arbiy Yevropa rassomlarining asarlari namoyish etilgan.

Chorsu san'at galereyasidagi asarlar. Bu galereyada an'anaviy tarzda bo'yalgan keramika devoriy suratlari va boshqa san'at asarlarini ko'rish mumkin.

Bu uyg'unlik orqali san'atkorlar o'zbek milliy an'analarini saqlagan holda, zamonaviylik ruhi, texnika va g'oyalarni birlashtirgan asarlar yaratishga erishmoqdalar.

Xulosa sifatida huni aytishimiz mumkinki, zamonaviy monumental rangtasvir san'atida

an'anaviylik va innovatsiya o'rtasidagi uyg'unlik bu o'ziga xos madaniy ko'prikdir. U xalqning tarixiy xotirasini zamonaviy estetika bilan uyg'unlashtiradi. Bunday sintez nafaqat san'at asarining badiiy qiymatini oshiradi, balki uni bugungi avlod uchun aktual va tushunarli qiladi.

REFERENCES

1. Abdullayev N. O'zbekiston san'ati tarixi. – T.: O'zbekiston faylasuflar ilmiy jamiyati, 2007. - 236 6.
2. "Monumental rangtasvir" — O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
3. "Badiiy ko'rgazmalar direktsiyasi fondi to'plamidagi 90-yillar rangtasvir kolleksiyasi".
4. Farmonov, Z. (2025). THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF MONUMENTAL PAINTING IN THE WORLD OF FINE ART. *Modern Science and Research*, 4(3), 807–810. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/74099>.
5. Zarifova, D. (2025). IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALARNING BADIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA ART-TERAPIYANING O'RNI VA AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 4(3), 271-274.